

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.6.2019
COM(2019) 292 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**για την εφαρμογή της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση
δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) όσον αφορά την
εποπτεία ομίλου και τη διαχείριση κεφαλαίου στο πλαίσιο ομίλων επιχειρήσεων
ασφάλισης και αντασφάλισης**

I. Εισαγωγή

Από την έναρξη ισχύος της, την 1η Ιανουαρίου 2016, η οδηγία Φερεγγυότητα II¹ παρέχει ένα σταθερό και άρτιο πλαίσιο προληπτικής εποπτείας για τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις στην ΕΕ. Βάσει του προφίλ κινδύνου μεμονωμένων επιχειρήσεων, προάγει τη συγκρισιμότητα, τη διαφάνεια και την ανταγωνιστικότητα.

Ο τίτλος III της οδηγίας Φερεγγυότητα II αφορά την εποπτεία ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων που ανήκουν σε όμιλο (εφεξής «εποπτεία ομίλου»). Η οδηγία χρησιμοποιεί ένα καινοτόμο μοντέλο εποπτείας στο πλαίσιο του οποίου ανατίθεται βασικός ρόλος σε μια αρχή εποπτείας του ομίλου, ενώ παράλληλα αναγνωρίζεται και διατηρείται ο σημαντικός ρόλος των αρχών εποπτείας μεμονωμένων ασφαλιστικών οντοτήτων.

Η παρούσα έκθεση αξιολογεί το όφελος από τη βελτίωση της εποπτείας ομίλου και της διαχείρισης κεφαλαίου στο πλαίσιο ομίλων επιχειρήσεων ασφάλισης και αντασφάλισης, όπως απαιτείται δυνάμει του άρθρου 242 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

Στις 7 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) να παράσχει στοιχεία για την έκθεση². Η συνεισφορά της ΕΙΟΡΑ, όπως υποβλήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2018³, λήφθηκε υπόψη στην παρούσα έκθεση.

Η έκθεση χωρίζεται σε τέσσερα μέρη. Το κεφάλαιο II αναλύει τις εποπτικές πρακτικές και τις προκλήσεις που σχετίζονται με τον καθορισμό του πεδίου της εποπτείας και με την άσκηση εποπτικών εξουσιών σε ομίλους. Τα κεφάλαια III και IV αξιολογούν τις προκλήσεις και τις ανασφάλειες δικαίου που σχετίζονται με τον υπολογισμό της φερεγγυότητας του ομίλου, τη διακυβέρνηση του ομίλου και την αναφορά στοιχείων του ομίλου⁴. Τέλος, το κεφάλαιο V παρέχει σύντομη επισκόπηση των εξελίξεων που έχουν συντελεστεί όσον αφορά τη διαμεσολάβηση σε διαφορές στον τομέα της εποπτείας και τα συστήματα εγγύησης των ασφαλίσεων (ΣΕΑ), τα οποία δεν σχετίζονται άμεσα με την εποπτεία ομίλου.

Η παρούσα έκθεση δεν πραγματεύεται ορισμένα ζητήματα. Το άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχεία ζ) και θ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II αναφέρεται σε πλαίσια αντιμετώπισης κρίσεων. Παρότι η Επιτροπή παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις που σχετίζονται με την αντιμετώπιση κρίσεων και τον συστημικό κίνδυνο⁵, δεν έχει αναληφθεί ευρεία πρωτοβουλία σε επίπεδο ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα από την έναρξη ισχύος της οδηγίας Φερεγγυότητα II. Ομοίως, το άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο στ) αφορά εναρμονισμένο πλαίσιο για τη μεταφορά στοιχείων ενεργητικού, και διαδικασίες αφερεγγυότητας και εκκαθάρισης. Επί του παρόντος, δεν αναπτύσσεται πολιτική στον συγκεκριμένο τομέα, ούτε σε επίπεδο ΕΕ ούτε σε διεθνές επίπεδο.

¹ Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1.

² Βλέπε την [επιστολή που εστάλη στην ΕΙΟΡΑ](#) και το [αναλυτικό παράρτημα](#).

³ Διαθέσιμη [σε αυτόν τον σύνδεσμο](#).

⁴ Αναφέρονται συνήθως ως απαιτήσεις του «πυλώνα Ι», του «πυλώνα ΙΙ» και του «πυλώνα ΙΙΙ» αντίστοιχα.

⁵ Βλέπε για παράδειγμα [αυτόν τον σύνδεσμο](#).

Η έκθεση χρησιμοποιεί στοιχεία μέχρι το τέλος του 2017, τα οποία καλύπτουν τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

II. Πεδίο εποπτείας του ομίλου και εποπτικές εξουσίες επί ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών ομίλων

Η οδηγία Φερεγγυότητα II προβλέπει ότι η εποπτεία ομίλου πρέπει να εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις⁶:

- επικεφαλής του ομίλου είναι ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση με έδρα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX), και τουλάχιστον μία από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις του είναι άλλη ασφαλιστική ή αντασφαλιστική εταιρεία με έδρα στον EOX ή σε τρίτη χώρα·
- ο όμιλος περιλαμβάνει ασφαλιστική ή αντασφαλιστική θυγατρική επιχείρηση στον EOX, και η μητρική εταιρεία του ομίλου είναι είτε ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση είτε ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου ή μικτή χρηματοοικονομική εταιρεία συμμετοχών (στην οδηγία: «εταιρεία χρηματοπιστωτικών συμμετοχών»)⁷ με έδρα στον EOX ή σε τρίτη χώρα·
- ο όμιλος περιλαμβάνει ασφαλιστική ή αντασφαλιστική θυγατρική επιχείρηση στον EOX, και η μητρική εταιρεία του ομίλου είναι ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας⁸: σε αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση, η εποπτεία ομίλου περιορίζεται στην εποπτεία των συναλλαγών εντός του ομίλου που αφορούν ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση⁹.

Με βάση τα στοιχεία περί εποπτείας που κοινοποιούν οι εθνικές εποπτικές αρχές (εφεξής «ΕΕΑ»), περίπου 350 όμιλοι εποπτεύονται από αρχή εποπτείας ομίλου στην ΕΕ.

α. Άσκηση εποπτείας ομίλου όταν η τελική μητρική εταιρεία έχει την έδρα της σε τρίτη χώρα

Ο αριθμός απόκτησης συμμετοχών ευρωπαϊκών ασφαλιστικών επιχειρήσεων από επενδυτές εκτός EOX έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια¹⁰. Πράγματι, η θέσπιση της οδηγίας Φερεγγυότητα II απαίτησε από τους ασφαλιστές να επανεξετάσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες υπό το πρίσμα των νέων κεφαλαιακών απαιτήσεων. Σύμφωνα με ορισμένους επαγγελματίες του κλάδου, το γεγονός αυτό ενδεχομένως διευκόλυνε τον εντοπισμό καταλληλότερων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για μεταβιβάσεις και αποκτήσεις νέων συμμετοχών, μολονότι δεν υπάρχουν αναμφισβήτητες αποδείξεις περί αυτού. Οι δραστηριότητες εποπτείας της EIOPA συμβάλλουν στην παρακολούθηση αυτής της τάσης.

Επί του παρόντος, περίπου 200 ασφαλιστικοί όμιλοι έχουν την τελική μητρική επιχείρησή τους σε τρίτη χώρα. Οι όμιλοι αυτοί υπόκεινται σε εποπτεία ομίλου δυνάμει της οδηγίας Φερεγγυότητα II¹¹. Παρότι οι ΕΕΑ πρέπει να βασίζονται στην εποπτεία ομίλου που ασκείται από τις εποπτικές αρχές ισοδύναμων τρίτων χωρών¹², οφείλουν να ασκούν άμεσα εποπτεία ομίλου σε παγκόσμιο επίπεδο όταν η τελική μητρική εταιρεία έχει την έδρα της σε μη

⁶ Βλέπε άρθρο 213 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷ Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και η) της οδηγίας Φερεγγυότητα II, αντίστοιχα.

⁸ Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁹ Βλέπε άρθρο 265 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

¹⁰ Για παράδειγμα, από το 2017, ασφαλιστικοί όμιλοι και ιδιώτες συμμετοχικοί επενδυτές από την Κίνα, την Ιαπωνία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ελβετία και τον Καναδά απέκτησαν (συμμετοχή στο κεφάλαιο) ασφαλιστικές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην ΕΕ.

¹¹ Βλέπε άρθρο 213 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

¹² Βλέπε άρθρο 261 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

ισοδύναμη τρίτη χώρα¹³. Όταν δεν υπάρχει εταιρεία χαρτοφυλακίου ενοποίησης στον ΕΟΧ, η οδηγία Φερεγγυότητα II προβλέπει ότι η αρχή εποπτείας του ομίλου θα πρέπει να είναι η εποπτική αρχή η οποία έχει εκδώσει την άδεια της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης με το υψηλότερο σύνολο ισολογισμού¹⁴.

Μπορεί επομένως να είναι δύσκολο να ασκηθεί πλήρης εποπτεία ομίλου στο επίπεδο της τελικής μητρικής εταιρείας, καθώς συνεπάγεται πρόσβαση σε πληροφορίες που σχετίζονται με δραστηριότητες εκτός της Ένωσης. Για τον λόγο αυτόν, σε τέτοιες περιπτώσεις, το άρθρο 262 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II επιτρέπει στις εποπτικές αρχές να εφαρμόζουν «άλλες μεθόδους» οι οποίες εξασφαλίζουν κατάλληλη εποπτεία ομίλου. Οι εν λόγω μέθοδοι δεν περιγράφονται αναλυτικά στην οδηγία, η οποία αναφέρει ρητά μόνο τη δυνατότητα της αρχής εποπτείας του ομίλου να απαιτήσει την ίδρυση ασφαλιστικής εταιρείας χαρτοφυλακίου στην Ένωση στην οποία εφαρμόζονται όλες οι απαιτήσεις εποπτείας ομίλου.

Εντούτοις, στην πράξη, εφαρμόζονται πολύ διαφορετικές πρακτικές όσον αφορά την εποπτεία ομίλων των οποίων οι μητρικές εταιρείες έχουν την έδρα τους σε μη ισοδύναμες τρίτες χώρες.

Αφενός, σύμφωνα με το άρθρο 262 παράγραφος 2, ως το τέλος του 2018, η Επιτροπή έλαβε αρκετές κοινοποιήσεις χρήσης «άλλων μεθόδων» από δύο ΕΕΑ. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εν λόγω κοινοποιήσεις περιλάμβαναν εποπτεία ομίλου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και είχαν ως στόχο άλλες απαιτήσεις αναφοράς για την παρακολούθηση των κινδύνων που απορρέουν από το εκτός ΕΟΧ σκέλος του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού ομίλου.

Αφετέρου, με βάση τα κοινοποιούμενα στοιχεία περί εποπτείας, άλλες ΕΕΑ εποπτεύουν ομίλους των οποίων οι τελικές μητρικές εταιρείες έχουν την έδρα τους σε τρίτες χώρες. Σύμφωνα με την ΕΙΟΡΑ, μία ΕΕΑ εκτιμά ότι αρκεί η απαίτηση περί ίδρυσης εταιρείας χαρτοφυλακίου στον ΕΟΧ, και ότι δεν θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην εποπτεία ομίλου το εκτός ΕΟΧ σκέλος ομίλων τρίτων χωρών. Άλλες ΕΕΑ οι οποίες αποφάσισαν να μην χρησιμοποιούν «άλλες μεθόδους» αναφέρουν ότι η εφαρμογή του άρθρου 262 παράγραφος 2 ενδέχεται παρουσιάζει δυσκολίες, και εκτιμούν ότι θα πρέπει να τους επιτρέπεται να απαλλάσσονται εντελώς από την παγκόσμια εποπτεία ομίλου¹⁵. Ωστόσο, οι προσεγγίσεις αυτές δεν είναι επαρκείς για την κατάλληλη παρακολούθηση των κινδύνων που απορρέουν από τα εκτός ΕΟΧ σκέλη ομίλων τρίτων χωρών, και η συμβατότητά τους με την οδηγία Φερεγγυότητα II τίθεται ενδεχομένως υπό αμφισβήτηση.

β. Πεδίο εφαρμογής εποπτείας του ομίλου και εποπτεία στο επίπεδο εταιρειών χαρτοφυλακίου

Η αρχή εποπτείας του ομίλου μπορεί να αποφασίσει, σε κατά περίπτωση βάση, και εφόσον πληρούνται ορισμένα κριτήρια, να μην συμπεριλάβει μια επιχείρηση στο πεδίο εποπτείας του ομίλου¹⁶ (περιλαμβανομένης της τελικής μητρικής εταιρείας του ομίλου). Η εν λόγω απόφαση ενδέχεται να οδηγήσει ενίοτε σε παντελή απουσία εποπτείας ομίλου, η οποία μπορεί

¹³ Βλέπε άρθρο 262 παράγραφος 1 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

¹⁴ Βλέπε άρθρο 247 παράγραφος 2 στοιχείο β) σημείο ν) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

¹⁵ Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 262 της οδηγίας Φερεγγυότητα II, πρέπει να ασκείται εποπτεία ομίλου στις περιπτώσεις ομίλων των οποίων οι μητρικές επιχειρήσεις έχουν συσταθεί σε μη ισοδύναμη τρίτη χώρα.

¹⁶ Βλέπε άρθρο 214 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

να είναι επιζήμια για την προστασία των αντισυμβαλλόμενων και την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού.

Κίνδυνοι μη εξασφάλισης ίσων όρων ανταγωνισμού ελλοχεύουν ακόμη και όταν η εξαίρεση της τελικής μητρικής εταιρείας δεν οδηγεί στην απουσία εποπτείας ομίλου, αλλά στην άσκηση εποπτείας ομίλου στο επίπεδο ενδιάμεσης μητρικής εταιρείας. Τέτοιες αποφάσεις εξαίρεσης μπορεί πράγματι να συνεπάγονται σημαντική μείωση της κεφαλαιακής απαίτησης για τον όμιλο, σε περιπτώσεις στις οποίες η τελική μητρική εταιρεία δεν κατέχει το σύνολο του κεφαλαίου των εν λόγω θυγατρικών.

Επιπλέον, όταν η μητρική εταιρεία ενός ομίλου είναι εταιρεία χαρτοφυλακίου, η εποπτεία ομίλου μπορεί να περιορίζεται στην αναφορά των συναλλαγών εντός του ομίλου, εάν η αρχή εποπτείας του ομίλου εκτιμά ότι η βασική δραστηριότητα της μητρικής εταιρείας δεν είναι να κατέχει συμμετοχές σε ασφαλιστικές θυγατρικές¹⁷. Επομένως, η εφαρμογή ανακόλουθων προσεγγίσεων όσον αφορά τον εντοπισμό εταιρειών χαρτοφυλακίου είναι πιθανό να έχει ως συνέπεια τη μη εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γενικότερα, η ΕΙΟΡΑ σημειώνει ότι οι εξουσίες παρέμβασης των αρχών εποπτείας του ομίλου στο επίπεδο των εταιρειών χαρτοφυλακίου, οι οποίες ορίζονται από τα εθνικά δίκαια, είναι περιορισμένες σε ορισμένες δικαιοδοσίες¹⁸.

γ. Πλαίσιο έγκαιρης επέμβασης σε επίπεδο ομίλου¹⁹

Η έγκαιρη επέμβαση ορίζεται από την ΕΙΟΡΑ ως «στάδιο στο οποίο η κατάσταση φερεγγυότητας ενός ασφαλιστή αρχίζει να επιδεινώνεται και στο οποίο είναι πιθανό ότι θα συνεχίσει να επιδεινώνεται και θα σημειώσει πτώση κάτω των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας αν δεν ληφθούν διορθωτικά μέτρα».

Η έγκαιρη επέμβαση σε επίπεδο ομίλου προϋποθέτει ότι οι αρχές εποπτείας του ομίλου έχουν έγκαιρη πληροφόρηση για την επιδείνωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών. Για τον σκοπό αυτό, η οδηγία Φερεγγυότητα II²⁰ απαιτεί από τη συμμετέχουσα επιχείρηση ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού ομίλου να πληροφορεί την αρχή εποπτείας του ομίλου μόλις παραβιαστούν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας (εφεξής «ΚΑΦ») του ομίλου ή σε περίπτωση που ενδέχεται να παραβιαστούν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Η ΕΙΟΡΑ αναφέρει τέσσερις περιπτώσεις κοινοποιήσεων σε τρία διαφορετικά κράτη μέλη μετά την 1η Ιανουαρίου 2016 (μία από τις εν λόγω περιπτώσεις αντιστοιχεί σε πραγματική παραβίαση των ΚΑΦ). Εντός δύο μηνών από τη στιγμή που διαπιστώνεται η μη συμμόρφωση

¹⁷ Σε αυτήν την περίπτωση, η εταιρεία χαρτοφυλακίου είναι ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας (κατά το άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II) και όχι ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου (κατά το άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο στ).

¹⁸ Παρόμοια ζητήματα εντοπίστηκαν και στον τραπεζικό τομέα. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/878 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ θεσπίζει ειδική διαδικασία έγκρισης και άμεσες εποπτικές εξουσίες επί ορισμένων εταιρειών χαρτοφυλακίου. Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/876 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 αποσαφηνίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων διαπιστώνεται εάν η κύρια δραστηριότητα ενός χρηματοοικονομικού ιδρύματος (εταιρείας χαρτοφυλακίου) είναι να κατέχει τραπεζικές θυγατρικές.

¹⁹ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

²⁰ Βλέπε άρθρο 218 παράγραφος 5 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

προς τις ΚΑΦ του ομίλου, πρέπει να υποβληθεί σχέδιο ανάκαμψης στην αρχή εποπτείας του ομίλου²¹. Αυτό έγινε στην περίπτωση του ομίλου που παραβίασε τις ΚΑΦ του.

Αν και δεν καλύπτονται ρητώς, οι εξουσίες έγκαιρης επέμβασης είναι ενσωματωμένες σε κάποιον βαθμό στην οδηγία Φερεγγυότητα II. Σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης, οι αρχές εποπτείας θα πρέπει να διαθέτουν την εξουσία να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση των συμφερόντων των αντισυμβαλλομένων εάν η κατάσταση φερεγγυότητας ασφαλιστικής επιχείρησης εξακολουθεί να επιδεινώνεται²². Σε επίπεδο ομίλου, η οδηγία Φερεγγυότητα II θεσπίζει την υποχρέωση για όλες τις ΕΕΑ ως αρχές εποπτείας ομίλου να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα εάν προκύπτουν κίνδυνοι για τη φερεγγυότητα του ομίλου (ακόμη και αν ο όμιλος πληροί όλες τις κανονιστικές απαιτήσεις) ή εάν οι εντός του ομίλου συναλλαγές ή οι συγκεντρώσεις κινδύνων αποτελούν απειλή για τη χρηματοοικονομική θέση των ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών επιχειρήσεων του ομίλου²³.

Παρά την ύπαρξη αυτών των διατάξεων, η ΕΙΟΡΑ αναφέρει στην έκθεσή της ότι μόνο δώδεκα ΕΕΑ διαθέτουν ρητές εξουσίες έγκαιρης επέμβασης σε επίπεδο ομίλου. Απαιτούνται ενδεχομένως περαιτέρω έρευνες προκειμένου να γίνει κατανοητός ο λόγος για τον οποίο οι περισσότερες ΕΕΑ, σύμφωνα με την έκθεση της ΕΙΟΡΑ, δεν έχουν εξουσία έγκαιρης επέμβασης σε επίπεδο ομίλου παρά τις διατάξεις που υπάρχουν στο πλαίσιο.

Μεταξύ των διαφόρων εθνικών πλαισίων που παρέχουν εξουσίες έγκαιρης επέμβασης στις ΕΕΑ, οι παράγοντες ενεργοποίησης των εν λόγω εξουσιών διαφέρουν σημαντικά, από αμιγώς ποσοτικά (για δύο ΕΕΑ) έως αμιγώς ποιοτικά κριτήρια (για δύο άλλες ΕΕΑ), ενώ οκτώ ΕΕΑ χρησιμοποιούν ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες ενεργοποίησης των εξουσιών αυτών. Τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους οι ΕΕΑ ως αρχές εποπτείας ομίλου για την άσκηση των εξουσιών έγκαιρης επέμβασης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών: παρότι κάποια είναι ευρέως διαθέσιμα (για παράδειγμα, περιορισμός καταβολής μερισμάτων), άλλα είναι διαθέσιμα μόνο σε περιορισμένο αριθμό ΕΕΑ (για παράδειγμα, υποχρέωση πώλησης θυγατρικών).

III. Πυλώνας I: υπολογισμός και εποπτεία φερεγγυότητας ομίλου

Η εποπτεία της φερεγγυότητας του ομίλου συνεπάγεται παρακολούθηση ώστε να υπάρχουν διαθέσιμα επιλέξιμα ίδια κεφάλαια στον όμιλο, τα οποία να είναι πάντοτε τουλάχιστον ίσα με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας του ομίλου²⁴. Ο υπολογισμός της φερεγγυότητας του ομίλου πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με την προκαθορισμένη μέθοδο 1 («μέθοδος με βάση τη λογιστική ενοποίηση»)²⁵. Σε αυτήν την περίπτωση, τόσο τα ίδια κεφάλαια του ομίλου όσο και οι ΚΑΦ του ομίλου υπολογίζονται με βάση τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Πάνω από το 90% των ευρωπαϊκών ομίλων εφαρμόζουν την προκαθορισμένη προσέγγιση.

Εφόσον η αποκλειστική εφαρμογή της μεθόδου 1 κρίνεται ακατάλληλη, οι αρχές εποπτείας του ομίλου δύνανται να αποφασίσουν, μετά από διαβουλεύσεις με τις λοιπές ενδιαφερόμενες

²¹ Βλέπε άρθρο 218 παράγραφος 4 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

²² Βλέπε άρθρο 141 της οδηγίας Φερεγγυότητα II. Η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, σε επίπεδο ομίλου.

²³ Βλέπε άρθρο 258 παράγραφος 1 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

²⁴ Βλέπε άρθρο 218 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

²⁵ Βλέπε άρθρο 220 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

εποπτικές αρχές και τον ίδιο τον όμιλο, να εφαρμόζουν σε έναν όμιλο είτε τη μέθοδο 2 («μέθοδος αφαίρεσης και άθροισης») είτε συνδυασμό των μεθόδων 1 και 2²⁶. Προτού λάβει την προαναφερθείσα απόφαση, η αρχή εποπτείας του ομίλου πρέπει να συνεκτιμήσει τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 328 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 της Επιτροπής (εφεξής «κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός Φερεγγυότητα II»)²⁷. Σε αυτήν την περίπτωση, οι εταιρείες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της μεθόδου 1 συμβάλλουν στα ίδια κεφάλαια του ομίλου και στις ΚΑΦ του ομίλου μέσω του αναλογικού μεριδίου των μεμονωμένων ιδίων κεφαλαίων και κεφαλαιακών απαιτήσεών τους.

Στην πράξη, και με βάση τα στοιχεία περί εποπτείας που κοινοποιούν οι ΕΕΑ, η «πλήρης» μέθοδος αφαίρεσης και άθροισης εφαρμόζεται σπανίως, και οι όμιλοι τους οποίους αφορά αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 0,9% του συνολικού ύψους των ιδίων κεφαλαίων ομίλων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

α. Ίδια κεφάλαια ομίλου

ι. Ταξινόμηση ιδίων κεφαλαίων ομίλου

Για να την ταξινόμησή τους σε επίπεδο ομίλου, τα στοιχεία ιδίων κεφαλαίων που εκδίδονται από θυγατρικές ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, ασφαλιστικές εταιρείες χαρτοφυλακίου, μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών και επιχειρήσεις παροχής επικουρικών υπηρεσιών²⁸, πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις των άρθρων 331 έως 333 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II. Αυτό συνεπάγεται ότι για να είναι επιλέξιμο σε επίπεδο ομίλου ένα στοιχείο ιδίου κεφαλαίου, δεν αρκεί να ταξινομηθεί ως στοιχείο ιδίων κεφαλαίων σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης.

Πρόσθετη ρητή απαίτηση είναι το στοιχείο ιδίων κεφαλαίων του ομίλου να είναι ελεύθερο βαρών²⁹. Στην πράξη, αυτό συνεπάγεται ότι η αξιολόγηση των βαρών που εκπονείται σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης πρέπει ενδεχομένως να συμπληρωθεί με πρόσθετη ανάλυση σε επίπεδο ομίλου.

Συγκεκριμένα, στην αιτιολογική σκέψη 127 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II παρατίθεται παράδειγμα βάρους σχετικά με στοιχεία ιδίων κεφαλαίων που εκδίδονται από ασφαλιστικές εταιρείες χαρτοφυλακίου ή μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών (στον κανονισμό: «χρηματοοικονομικές εταιρείες χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας»)³⁰. Η ΕΙΟΡΑ τονίζει ότι, κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης βαρών ή όχι, θα πρέπει να ακολουθείται η συγκεκριμένη αιτιολογική σκέψη. Ωστόσο, ορισμένες

²⁶ Βλέπε άρθρο 220 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

²⁷ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/35 της Επιτροπής, της 10ης Οκτωβρίου 2014, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), ΕΕ L 12 της 17.1.2015, σ. 1.

²⁸ Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 στοιχείο 53 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

²⁹ Βλ. παράγραφο 1 στοιχείο β) των άρθρων 331, 332 και 333 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

³⁰ «Στοιχεία ιδίων κεφαλαίων που εκδίδονται από ασφαλιστικές εταιρείες χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικές εταιρείες χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας του ομίλου δεν θα πρέπει να θεωρούνται απαλλαγμένα από βάρη, εκτός εάν οι απαιτήσεις που αφορούν αυτά τα στοιχεία ιδίων κεφαλαίων κατατάσσονται μετά τις απαιτήσεις όλων των αντισυμβαλλομένων και δικαιούχων των ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών επιχειρήσεων που ανήκουν στον όμιλο».

ΕΕΑ επιθυμούν μεγαλύτερη σαφήνεια σε μια νομική διάταξη προκειμένου να διασφαλίζεται ο εκτελεστός χαρακτήρας της εν λόγω απαίτησης. Επιπλέον, η ΕΙΟΡΑ τονίζει ότι δεν είναι σαφές κατά πόσο οι αρχές που καθορίζονται στην αιτιολογική σκέψη θα πρέπει να εφαρμόζονται και στις μητρικές ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις των οποίων τα στοιχεία ιδίων κεφαλαίων οφείλουν επίσης να είναι ελεύθερα βαρών³¹. Λίγες ΕΕΑ ακολουθούν ήδη την αιτιολογική σκέψη 127 ανεξάρτητα από τη φύση της μητρικής εταιρείας.

Πρόσθετη απαίτηση για τα ίδια κεφάλαια ομίλου³² είναι ότι θα πρέπει να προβλέπουν την ακύρωση ή την αναβολή των διανομών³³, καθώς και την αναστολή της αποπληρωμής ή της εξόφλησής τους³⁴ σε περίπτωση μη συμμόρφωσης (ή εάν οι διανομές συνεπάγονται ενδεχομένως μη συμμόρφωση) με τις ΚΑΦ του ομίλου και/ή τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΕΚΑ) του ομίλου. Εντούτοις, ο κανονισμός δεν αποσαφηνίζει κατά πόσο η μη συμμόρφωση με την εν λόγω απαίτηση συνεπάγεται ότι το μέσο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αναγνωριστεί ως ίδιο κεφάλαιο ομίλου, ακόμη και αν συμβάλλει στην κάλυψη των κινδύνων που απορρέουν από συνδεδεμένη ασφαλιστική εταιρεία.

ii. Διαθεσιμότητα ιδίων κεφαλαίων ομίλου

Το άρθρο 330 παράγραφος 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II ορίζει τα κριτήρια που θα πρέπει να συνεκτιμούν οι ΕΕΑ κατά την αξιολόγηση της διαθεσιμότητας ιδίων κεφαλαίων σε επίπεδο ομίλου. Η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας των ιδίων κεφαλαίων του ομίλου απαιτεί κατανόηση του δικαίου των συμβάσεων και του εταιρικού δικαίου των διαφόρων χωρών όπου δραστηριοποιείται ο όμιλος, γεγονός που ενέχει προκλήσεις για τις αρχές εποπτείας του ομίλου, ιδίως δε σε περιπτώσεις μεγάλων διασυννοριακών ομίλων.

Ενίοτε, η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας συγχέεται με την απλή αξιολόγηση της ρευστότητας των στοιχείων του ενεργητικού, καθώς η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας καλύπτει τόσο την ικανότητα των ιδίων κεφαλαίων να απορροφούν όλα τα είδη ζημιών όσο και τη δυνατότητα μεταβίβασης των στοιχείων του ενεργητικού³⁵. Αποτελεί δε αντικείμενο εποπτικών πρακτικών που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, οι οποίες μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους υπολογισμούς της φερεγγυότητας του ομίλου. Αυτές οι αβεβαιότητες σχετίζονται με:

- τις μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να καταδειχθεί ότι είναι δυνατή η διάθεση ιδίων κεφαλαίων εντός μέγιστης προθεσμίας εννέα μηνών³⁶,

³¹ Από την άποψη αυτή, ο τίτλος του άρθρου 331 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού ενδέχεται να μην συνάδει πλήρως με το περιεχόμενο του προαναφερόμενου άρθρου. Πράγματι, ενώ ο τίτλος υποδηλώνει ότι το προαναφερόμενο άρθρο εφαρμόζεται μόνο σε συνδεδεμένες ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, η παράγραφος 3 του προαναφερόμενου άρθρου προβλέπει ότι εφαρμόζεται και σε συμμετέχουσες επιχειρήσεις.

³² Βλ. παράγραφο 2 στοιχείο α) των άρθρων 331, 332 και 333 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

³³ Βλ. άρθρο 71 παράγραφος 1 στοιχείο ιβ), άρθρο 73 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) και άρθρο 77 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II. Οι διανομές αναφέρονται σε μερίσματα για μετοχικούς τίτλους, και πληρωμές τοκομεριδίων για οφειλές μειωμένης εξασφάλισης. Ακύρωση διανομών σε περίπτωση παραβίασης των ΚΑΦ του ομίλου απαιτείται μόνο για τα ίδια κεφάλαια κατηγορίας 1.

³⁴ Βλ. άρθρο 71 παράγραφος 1 στοιχείο ι), άρθρο 73 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και άρθρο 77 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

³⁵ Βλ. άρθρο 330 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

³⁶ Βλέπε άρθρο 330 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

- τη μεταχείριση συγκεκριμένων στοιχείων όπως το εξισωτικό αποθεματικό³⁷ (συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων κερδών που περιλαμβάνονται σε μελλοντικά ασφάλιστρα και του οφέλους των μεταβατικών μέτρων για τα επιτόκια άνευ κινδύνου ή για τις τεχνικές προβλέψεις³⁸), ή οι μειωηφικές συμμετοχές,
- την ερμηνεία της διάταξης που επιτρέπει τη συμπερίληψη ορισμένων μη διαθέσιμων στοιχείων στα ίδια κεφάλαια του ομίλου μέχρι το ύψος της συνεισφοράς κάθε συνδεδεμένης ασφαλιστικής επιχείρησης στις ΚΑΦ του ομίλου³⁹.

β. Κεφαλαιακές απαιτήσεις ομίλου

ι. *Χρήση μεθόδου 1 (μέθοδος με βάση τη λογιστική ενοποίηση)*

Όταν χρησιμοποιείται η μέθοδος 1, η οδηγία Φερεγγυότητα II απαιτεί από τους ομίλους να ενοποιούν πλήρως όλες τις ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές θυγατρικές επιχειρήσεις εντός και εκτός ΕΟΧ⁴⁰, ή όπου δεν είναι διαθέσιμες οι αναγκαίες πληροφορίες, να αφαιρούν πλήρως τη λογιστική αξία των εν λόγω εταιρειών⁴¹. Εντούτοις, ορισμένες ΕΕΑ δεν θεωρούν πρακτικές αυτές τις απαιτήσεις για μεγάλους διεθνείς ομίλους, και εκτιμούν ότι υπάρχει περιθώριο για απλουστευμένες προσεγγίσεις. Γενικότερα, άλλες διαφορές που εντοπίζονται στις προσεγγίσεις ενοποίησης τις οποίες ακολουθούν η οδηγία Φερεγγυότητα II και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) μπορεί να δημιουργούν σημαντικές λειτουργικές δυσχέρειες στους ομίλους⁴².

Οι ενοποιημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας ενός ομίλου θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη συνολική διαφοροποίηση των κινδύνων που υπάρχει στο σύνολο των επιχειρήσεων ασφάλισης και αντασφάλισης, ούτως ώστε να αντικατοπτρίζεται δεόντως ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ο όμιλος⁴³. Επομένως, σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, όπου χρησιμοποιείται η μέθοδος 1, οι ΚΑΦ του ομίλου θα είναι χαμηλότερες από το άθροισμα των μεμονωμένων ΚΑΦ όλων των επιχειρήσεων ασφάλισης και αντασφάλισης του εν λόγω ομίλου. Ωστόσο, σύμφωνα με την ΕΙΟΡΑ, ορισμένες αρχές εποπτείας ομίλου περιορίζουν τα οφέλη διαφοροποίησης, εκτιμώντας ότι οι ΚΑΦ μιας ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης αποτελούν εμπόδιο στη δυνατότητα μεταβίβασης των ιδίων κεφαλαίων της. Μια τέτοια ερμηνεία έχει ενδεχομένως τον ίδιο αντίκτυπο στη φερεγγυότητα του ομίλου με την απαγόρευση των οφελών διαφοροποίησης μεταξύ επιχειρήσεων συγκεκριμένου ομίλου.

Επιπλέον, κάποιοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι η προσέγγιση που ακολουθείται για τον υπολογισμό των ελάχιστων ενοποιημένων ΚΑΦ του ομίλου (εφεξής «ΕΚΑ ομίλου»)

³⁷ Όπως ορίζεται στο άρθρο 70 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

³⁸ Βλέπε άρθρα 308γ και 308δ της οδηγίας Φερεγγυότητα II αντίστοιχα.

³⁹ Ορισμένες ΕΕΑ εκτιμούν ότι η συνεισφορά δεν μπορεί να καλυφθεί μόνο από μη διαθέσιμα στοιχεία.

⁴⁰ Βλέπε άρθρο 335 παράγραφος 1 στοιχείο α) και άρθρο 336 στοιχείο α) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

⁴¹ Βλέπε άρθρο 229 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁴² Για παράδειγμα, το άρθρο 335 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II δεν κάνει σαφή διάκριση μεταξύ κοινοπραξιών και κοινών επιχειρήσεων κατά τα οριζόμενα στο ΔΠΧΑ 11. Αυτό σημαίνει ότι, ενώ ένας ασφαλιστής πρέπει να λογοδοτήσει για τη συμμετοχή του σε μια κοινοπραξία χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης για λογιστικούς σκοπούς, μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσει αναλογική ενοποίηση δυνάμει της οδηγίας Φερεγγυότητα II (αυτό απαιτεί λεπτομερέστερες και πιθανώς μη διαθέσιμες πληροφορίες).

⁴³ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 101 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

ενδέχεται να έχει ανεπιθύμητες επιπτώσεις. Πράγματι, ενώ σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης, οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (εφεξής «ΕΚΑ») δεν πρέπει να είναι κατώτερες του 25% ούτε να υπερβαίνουν το 45% των ΚΑΦ μιας επιχείρησης⁴⁴, δεν υπάρχει τέτοιο «περιθώριο» σε επίπεδο ομίλου. Συνεπώς, για ορισμένους ομίλους, οι ΕΚΑ ομίλου προσεγγίζουν (ή ακόμη ισούνται με) τις ΚΑΦ ομίλου, και ο δείκτης ΕΚΑ ομίλου μπορεί να είναι μικρότερος από τον δείκτη ΚΑΦ ομίλου ή πολύ κοντά σε αυτόν⁴⁵. Επομένως, είναι δυνατό να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ένας όμιλος παραβιάζει τις ΕΚΑ ομίλου του πριν από τις ΚΑΦ ομίλου του. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ΕΚΑ ομίλου περιορίζουν τα οφέλη διαφοροποίησης που δύνανται να αναγνωρίσουν οι όμιλοι στις κεφαλαιακές απαιτήσεις τους.

Τέλος, η αντιμετώπιση των ασφαλιστικών ή ανασφαλιστικών επιχειρήσεων τρίτων χωρών στο πλαίσιο των ΕΚΑ ομίλου ενδέχεται να μην είναι επαρκώς σαφής, παρά τις κατευθυντήριες γραμμές⁴⁶ της ΕΙΟΡΑ στο συγκεκριμένο θέμα.

⁴⁴ Βλέπε άρθρο 129 παράγραφος 3 της οδηγίας Φερεγγυότητα II. Σημειώνεται ότι αυτό το «περιθώριο» δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες οι ΕΚΑ ισούνται με το απόλυτο κατώτατο όριο κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας.

⁴⁵ Αυτό μπορεί να συμβαίνει διότι η οδηγία Φερεγγυότητα II επιβάλλει αυστηρότερα κριτήρια επιλεξιμότητας για τα ίδια κεφάλαια που καλύπτουν τις ΕΚΑ ομίλου. Τα ίδια κεφάλαια κατηγορίας 3 και τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια δεν είναι επιλέξιμα για την κάλυψη των ΕΚΑ του ομίλου, ενώ είναι επιλέξιμα για την κάλυψη των ΚΑΦ του ομίλου.

⁴⁶ Διαθέσιμες [σε αυτόν τον σύνδεσμο](#).

ii. Χρήση συνδυασμού των μεθόδων 1 και 2

Όταν χρησιμοποιείται συνδυασμός των μεθόδων, κάποιες ΕΕΑ εκτιμούν ότι οι εταιρείες που περιλαμβάνονται μέσω της μεθόδου 2 θα πρέπει να συνεχίσουν να συνεισφέρουν στο ενοποιημένο σκέλος των ΚΑΦ του ομίλου⁴⁷. Άλλες ΕΕΑ δεν συμφωνούν με αυτήν την προσέγγιση, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε διπλό υπολογισμό των ίδιων κινδύνων, καθώς οι εν λόγω εταιρείες συμβάλλουν επίσης στις συνολικές ΚΑΦ του ομίλου μέσω του αναλογικού μεριδίου των μεμονωμένων ΚΑΦ τους⁴⁸. Από την άλλη πλευρά, όταν χρησιμοποιείται αποκλειστικά η μέθοδος 2, οι ΚΑΦ του ομίλου βασίζονται στις μεμονωμένες ΚΑΦ κάθε εταιρείας χωρίς να εξαλείφονται οι εντός του ομίλου συναλλαγές (οδηγώντας, επομένως, σε διπλό υπολογισμό των ίδιων κινδύνων).

Άλλη αβεβαιότητα είναι κατά πόσο η μέθοδος 2 μπορεί να εφαρμοστεί επίσης σε ασφαλιστικές εταιρείες χαρτοφυλακίου και όχι μόνο σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Αυτό θα σήμαινε, ωστόσο, ότι πρέπει να διασφαλιστεί ο υπολογισμός ονομαστικής κεφαλαιακής απαίτησης για αυτού του είδους τις εταιρείες με συνέπεια σε ολόκληρη την Ένωση.

Τέλος, δεν είναι σαφές κατά πόσο η μέθοδος 2 μπορεί να εφαρμοστεί σε ενοποιημένο υπο-όμιλο⁴⁹. Η ΕΙΟΡΑ εκτιμά ότι η μέθοδος αφαίρεσης και άθροισης μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε μεμονωμένες εταιρείες.

iii. Εσωτερικά υποδείγματα ομίλου⁵⁰

Σύμφωνα με τη βασισμένη στον κίνδυνο προσέγγιση που ακολουθεί, η οδηγία Φερεγγυότητα II επιτρέπει στις εταιρείες και τους ομίλους ασφάλισης να χρησιμοποιούν εσωτερικά υποδείγματα για τον υπολογισμό των ΚΑΦ, αντί του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου, κατόπιν έγκρισης των εποπτικών αρχών. Το άρθρο 231 της οδηγίας Φερεγγυότητα II ορίζει τα εσωτερικά υποδείγματα ομίλου και προβλέπει κανόνες για τον τρόπο λήψης κοινής απόφασης επί αίτησης για χρήση κάποιου υποδείγματος.

Με βάση τα στοιχεία περί εποπτείας που κοινοποιούν οι ΕΕΑ, υπάρχουν 45 εγκεκριμένα εσωτερικά υποδείγματα⁵¹ σε επίπεδο ομίλου σε δέκα διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, οι ΕΕΑ εκτιμούν ότι η οδηγία Φερεγγυότητα II παρέχει τα μέτρα και την ευελιξία που απαιτούνται για την αξιολόγηση, την έγκριση και την παρακολούθηση της καταλληλότητας των εσωτερικών υποδειγμάτων ομίλου.

Εάν το πεδίο εφαρμογής ενός εσωτερικού υποδείγματος ομίλου δεν καλύπτει όλες τις συνδεδεμένες ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις (μερικό εσωτερικό υπόδειγμα

⁴⁷ Μπορεί να θεωρηθεί ότι συνεισφέρουν στις υπο-ενότητες «μετοχικός κίνδυνος», «συναλλαγματικός κίνδυνος» και «συγκεντρώσεις κινδύνου αγοράς».

⁴⁸ Αυτό το επιχείρημα είναι αμφισβητήσιμο όσον αφορά τον συναλλαγματικό κίνδυνο: η μέθοδος 2 ενδέχεται να μην αποτυπώνει κατάλληλα τον συναλλαγματικό κίνδυνο που απορρέει από τη χρήση διαφορετικού νομίσματος σε επίπεδο επιχείρησης τρίτης χώρας και σε επίπεδο ομίλου.

⁴⁹ Αυτό θα σήμαινε ότι είναι δυνατό να υπολογιστεί μια ενοποιημένη κεφαλαιακή απαίτηση στο επίπεδο του υπο-ομίλου (ήτοι, χωρίς τις εντός του ομίλου συναλλαγές και επιτρέποντας αποτελέσματα διαφοροποίησης ανάμεσα στις εταιρείες του εν λόγω υπο-ομίλου), και στη συνέχεια να αθροιστεί η κεφαλαιακή απαίτηση στον υπόλοιπο όμιλο.

⁵⁰ Βλ. άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο β).

⁵¹ Έντεκα πλήρη εσωτερικά υποδείγματα ή τριάντα τέσσερα μερικά εσωτερικά υποδείγματα.

ομίλου), οι όμιλοι δύνανται να αποφασίσουν να εφαρμόσουν σε εταιρείες που δεν καλύπτονται από το εσωτερικό πρότυπο:

- μία από τις τεχνικές ενσωμάτωσης που παρατίθενται στο παράρτημα XVIII του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 της Επιτροπής (εφεξής «κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός Φερεγγυότητα II»),
- τη μέθοδο αφαίρεσης και άθροισης (μέθοδος 2).

Ωστόσο, οι τεχνικές ενσωμάτωσης είχαν σχεδιαστεί αρχικά για την ενσωμάτωση κινδύνων και όχι εταιρειών. Επομένως, η χρήση των εν λόγω τεχνικών σε επίπεδο ομίλου μπορεί να μην αντικατοπτρίζει κατάλληλα ορισμένες αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των επιχειρήσεων. Μπορεί ακόμη να υπάρχουν ευκαιρίες για ρυθμιστικό αρμπιτράζ ανάμεσα στη χρήση μιας τεχνικής ενσωμάτωσης (η οποία δεν απαιτεί ειδική διαδικασία έγκρισης) και τη χρήση της μεθόδου αφαίρεσης και άθροισης (η οποία υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση των εποπτικών αρχών). Πράγματι, η συμπερίληψη μιας εταιρείας ενδέχεται να είναι περισσότερο επωφελής μέσω κάποιας τεχνικής ενσωμάτωσης παρά μέσω της μεθόδου αφαίρεσης και άθροισης⁵², εκτός εάν η οικεία επιχείρηση έχει την έδρα της σε ισοδύναμη τρίτη χώρα, περίπτωση στην οποία ο όμιλος ενδέχεται να έχει κίνητρο να υποβάλει αίτηση για τη μέθοδο 2 προκειμένου να κάνει χρήση των τοπικών κανόνων⁵³.

Τέλος, η ΕΙΟΡΑ αναφέρει ότι ορισμένοι όμιλοι εξαιρούν κάποιες δικαιοδοσίες από το πεδίο εφαρμογής των εσωτερικών υποδειγμάτων τους λόγω διαφορετικών εποπτικών πρακτικών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης κοινής απόφασης, το ίδιο εσωτερικό υπόδειγμα μπορεί να εφαρμοστεί με διαφορετικούς τρόπους σε επίπεδο ομίλου και σε επίπεδο συνδεδεμένων επιχειρήσεων για βασικές πτυχές, όπως η εφαρμογή της δυναμικής προσαρμογής λόγω μεταβλητότητας, ή η μοντελοποίηση του κινδύνου χώρας. Τέτοιου είδους αποκλίσεις ενδέχεται να επηρεάζουν τη διαχείριση κινδύνου του ομίλου.

iv. Αντιμετώπιση επιχειρήσεων από άλλους χρηματοπιστωτικούς κλάδους

Επιχειρήσεις από άλλους χρηματοπιστωτικούς κλάδους (για παράδειγμα, πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, ή ιδρύματα επαγγελματικής συνταξιοδότησης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό της φερεγγυότητας του ομίλου μέσω του αναλογικού μεριδίου τους στα κλαδικά ίδια κεφάλαια και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις⁵⁴. Τόσο η ΕΙΟΡΑ όσο και οι ΕΕΑ εκτιμούν ότι το νομικό πλαίσιο δεν διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίον αυτές οι εταιρείες θα πρέπει να συνεισφέρουν στην κάλυψη των ΚΑΦ του ομίλου.

Συγκεκριμένα, η αξιολόγηση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας κλαδικών ιδίων κεφαλαίων υπό το πρίσμα των αρχών της οδηγίας Φερεγγυότητα II αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολη. Ομοίως, το νομικό πλαίσιο δεν αποσαφηνίζει τη μεταχείριση των κλαδικών

⁵² Για παράδειγμα, οι μειωνητικές συμμετοχές ενδέχεται να αποτελούν μέρος των ιδίων κεφαλαίων ομίλου όταν χρησιμοποιείται μια τεχνική ενσωμάτωσης, ενώ δεν μπορεί να ισχύει το ίδιο όταν χρησιμοποιείται η μέθοδος αφαίρεσης και άθροισης.

⁵³ Όταν μια συνδεδεμένη ασφαλιστική ή αντισταθμιστική επιχείρηση που έχει συμπεριληφθεί μέσω της μεθόδου 2 έχει την έδρα της σε ισοδύναμη τρίτη χώρα σύμφωνα με το άρθρο 227 της οδηγίας Φερεγγυότητα II, τα ίδια κεφάλαια και οι κεφαλαιακές απαιτήσεις της εν λόγω επιχείρησης δύνανται να καθοριστούν σύμφωνα με τους τοπικούς κανόνες για τους σκοπούς του υπολογισμού της φερεγγυότητας του ομίλου.

⁵⁴ Βλέπε άρθρο 335 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και άρθρο 336 στοιχείο δ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II.

κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας και των κλαδικών πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Τέλος, το άρθρο 228 της οδηγίας Φερεγγυότητα II προβλέπει ότι κατά τον υπολογισμό της φερεγγυότητας ομίλου ο οποίος περιλαμβάνει πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή εταιρεία επενδύσεων, ο εν λόγω όμιλος δύναται να εφαρμόζει, τηρουμένων των αναλογιών, τις μεθόδους 1 ή 2 που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 2002/87/EK⁵⁵. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει επίσης ότι η μέθοδος 1 δύναται να εφαρμόζεται μόνο εάν η αρχή που ασκεί την εποπτεία του ομίλου είναι «ικανοποιημένη ως προς το επίπεδο της ενοποιημένης διοίκησης και του εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με τις οντότητες οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στο πεδίο της ενοποίησης». Εντούτοις, στην πράξη, οι μέθοδοι που παρατίθενται στην οδηγία 2002/87/EK παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην εφαρμογή τους, λόγω των διαφορετικών προτύπων αποτίμησης και ενοποίησης δυνάμει των δύο πλαισίων, και της απουσίας κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης του επιπέδου ενοποιημένης διοίκησης και εσωτερικού ελέγχου.

IV. Πυλώνες 2 και 3: διακυβέρνηση του ομίλου και αναφορά στοιχείων του ομίλου⁵⁶

α. Διακυβέρνηση ομίλου

ι. Εφαρμογή, τηρουμένων των αναλογιών, σε επίπεδο ομίλου των διατάξεων που εφαρμόζονται σε επίπεδο μεμονωμένης εταιρείας

Οι απαιτήσεις διακυβέρνησης σε επίπεδο ομίλου δεν προσδιορίζονται πλήρως στην οδηγία Φερεγγυότητα II. Αντιθέτως, η οδηγία προβλέπει απλώς ότι διάφορες διατάξεις που εφαρμόζονται σε επίπεδο μεμονωμένης εταιρείας εφαρμόζονται επίσης, τηρουμένων των αναλογιών, στο επίπεδο του ομίλου, γεγονός που δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων από τις αρχές εποπτείας ομίλου, σύμφωνα με την ΕΙΟΡΑ. Οι βασικές προκλήσεις αφορούν:

- το σύστημα διακυβέρνησης του ομίλου⁵⁷. Πρώτον, οι μη ασφαλιστικές εταιρείες εμπίπτουν στο πεδίο των ομίλων και καλύπτονται επομένως από το σύστημα διακυβέρνησης του ομίλου, γεγονός το οποίο ενδέχεται να παρουσιάζει δυσκολίες. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν νομικές αβεβαιότητες όσον αφορά τον ορισμό και την ευθύνη του «διοικητικού, διαχειριστικού και εποπτικού οργάνου» (εφεξής «ΔΔΕΟ») σε επίπεδο ομίλου⁵⁸. Τέλος, το ΔΔΕΟ μεμονωμένης εταιρείας καλείται ενδεχομένως να ικανοποιήσει αντικρουόμενους στόχους, καθώς οφείλει να

⁵⁵ Οδηγία 2002/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και για την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ, 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/EK και 2000/12/EK, ΕΕ L 35 της 11.02.2003, σ. 1.

⁵⁶ Αν και ο «πυλώνας 3» καλύπτει επίσης τη δημοσιοποίηση πληροφοριών που αφορούν τον όμιλο, η πτυχή αυτή δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο του παρόντος κεφαλαίου.

⁵⁷ Βλέπε άρθρο 246 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁵⁸ Πιο συγκεκριμένα, δεν δίδεται ορισμός του «ΔΔΕΟ ομίλου» και το άρθρο 40 της οδηγίας Φερεγγυότητα II για την ευθύνη του ΔΔΕΟ δεν εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, σε επίπεδο ομίλου.

διασφαλίσει τόσο την καταλληλότητα του συστήματος διακυβέρνησης της μεμονωμένης εταιρείας όσο και τη συνέπεια του τελευταίου με το σύστημα διακυβέρνησης του ομίλου.

- απαιτήσεις ικανότητας και ήθους⁵⁹, οι οποίες εξαρτώνται από τις εξουσίες παρέμβασης των ΕΕΑ στο επίπεδο των εταιρειών χαρτοφυλακίου. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω απαιτήσεων είναι ασαφές κατά την άποψη της ΕΙΟΡΑ (το ΔΔΕΟ και/ή τα πρόσωπα που διευθύνουν όντως τις δραστηριότητες ασφαλιστικής εταιρείας χαρτοφυλακίου και/ή όσοι διαθέτουν καίριες θέσεις)⁶⁰.
- πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ομίλου⁶¹, συγκεκριμένα δε σε σχέση με τη διακυβέρνηση. Δεδομένου ότι το σύστημα διακυβέρνησης του ομίλου ορίζεται εν μέρει μέσω αναφοράς στην τηρουμένων των αναλογιών εφαρμογή των διατάξεων που εφαρμόζονται στις μεμονωμένες επιχειρήσεις, που αποτελεί αντικείμενο ερμηνείας, είναι δυσκολότερο για μια αρχή εποπτείας ομίλου να διαπιστώσει σημαντική απόκλιση από την οδηγία.

Αυτά τα διαφορετικά παραδείγματα καταδεικνύουν ότι οι διατάξεις που εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών αφήνουν πολύ μεγάλο περιθώριο ερμηνείας, και ενδέχεται να δυσκολεύουν τις αρχές εποπτείας να επιβάλουν τη δική τους ερμηνεία των κανόνων. Η ΕΙΟΡΑ έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα από τα προαναφερθέντα ζητήματα. Ορισμένες ΕΕΑ, κατά τη μεταφορά της οδηγίας Φερεγγυότητα II στην εθνική νομοθεσία, ανέπτυξαν επίσης τους δικούς τους εθνικούς κανόνες ή κατευθυντήριες γραμμές.

ii. Κεντρική διαχείριση κινδύνου σε ομίλους⁶²

Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί όμιλοι οφείλουν να θεσπίζουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου τα οποία να εφαρμόζονται συνεκτικά σε όλες τις μεμονωμένες επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στο πεδίο εποπτείας του ομίλου⁶³. Εντούτοις, η οδηγία Φερεγγυότητα II προβλέπει ακόμη ότι οι όμιλοι δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής σε καθεστώς εποπτείας ομίλου με κεντρική διαχείριση κινδύνου (ΚΔΚ) στο πλαίσιο του οποίου οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου και οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου της μητρικής εταιρείας καλύπτουν και τις θυγατρικές του⁶⁴. Το καθεστώς ΚΔΚ συνεπάγεται επομένως μεταβίβαση των καθηκόντων διαχείρισης κινδύνου από συνδεδεμένη επιχείρηση στη συμμετέχουσα επιχείρηση του ίδιου ομίλου.

Οι διατάξεις για την ΚΔΚ δεν έχουν τύχει εφαρμογής μέχρι στιγμής. Σε κάθε περίπτωση, το καθεστώς ΚΔΚ δεν θα είχε πιθανώς σημαντικό αντίκτυπο στη διάθεση κεφαλαίων στο εσωτερικό ενός ομίλου, καθώς οι συνδεδεμένες ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις θα συνέχιζαν να βαρύνονται με την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις μεμονωμένες κεφαλαιακές απαιτήσεις τους. Γενικότερα, βάσει του τρέχοντος πλαισίου, οι

⁵⁹ Βλέπε άρθρο 257 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁰ Βλέπε άρθρα 257 (τίτλο και κείμενο του άρθρου) και 42 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶¹ Βλέπε άρθρο 233 παράγραφος 6 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶² Βλ. άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο β). Το καθεστώς κεντρικής διαχείρισης κινδύνου σε ομίλους αντικαθιστά την πρόταση της Επιτροπής για «βοηθητικό καθεστώς ομίλου», το οποίο θα παρείχε τη δυνατότητα στους ομίλους να καλύψουν ένα μέρος των ΚΑΦ των θυγατρικών με την υπόσχεση ότι η μητρική εταιρεία θα διαθέσει κεφάλαιο σε συνδεδεμένους ασφαλιστές, όταν χρειαστεί. Το βοηθητικό καθεστώς ομίλου δεν εμπίπτει στο πεδίο του [αιτήματος της Επιτροπής προς την ΕΙΟΡΑ για τεχνικές συμβουλές σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας Φερεγγυότητα II](#).

⁶³ Βλέπε άρθρο 246 παράγραφος 1 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁴ Βλέπε άρθρα 236 έως 239 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

όμιλοι δεν έχουν σαφές όφελος να εφαρμόσουν το καθεστώς ΚΔΚ. Όταν εφαρμόζεται το καθεστώς ΚΔΚ, οι ρυθμίσεις ανάμεσα στη μητρική εταιρεία και τις θυγατρικές της όσον αφορά τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου και τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου εμπίπτουν στο πεδίο της εξωτερικής ανάθεσης. Επομένως, οι ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές εταιρείες του ομίλου θα συνέχιζαν να βαρύνονται με την υποχρέωση συμμόρφωσης με όλες τις απαιτήσεις εξωτερικής ανάθεσης της οδηγίας Φερεγγυότητα II, και γενικότερα θα εξακολουθούσαν να είναι υπεύθυνες για την καταλληλότητα του δικού τους συστήματος διακυβέρνησης.

β. Αναφορά των συναλλαγών εντός του ομίλου, της συγκέντρωσης κινδύνων και των αποτελεσμάτων διαφοροποίησης σε επίπεδο ομίλου

*ι. Εσωτερικές συναλλαγές του ομίλου*⁶⁵

Εσωτερική συναλλαγή ομίλου είναι μια συναλλαγή δια της οποίας μια ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα από άλλες επιχειρήσεις του ιδίου ομίλου ή από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συνδέεται με τις επιχειρήσεις εντός του ομίλου αυτού με στενούς δεσμούς, για την εκπλήρωση μιας υποχρέωσης, συμβατικής ή μη, και έναντι πληρωμής ή μη⁶⁶.

Οι ασφαλιστικοί ή αντασφαλιστικοί όμιλοι οφείλουν να αναφέρουν στις αρχές εποπτείας του ομίλου τις σημαντικές συναλλαγές εντός του ομίλου τουλάχιστον ανά έτος, και τις πολύ σημαντικές συναλλαγές εντός του ομίλου το συντομότερο δυνατό⁶⁷. Οι αρχές εποπτείας του ομίλου πρέπει να προσδιορίζουν επίσης το είδος των συναλλαγών εντός του ομίλου που θα πρέπει να αναφέρουν οι όμιλοι σε κάθε περίπτωση⁶⁸.

Ο ορισμός της συναλλαγής εντός ομίλου που παρατίθεται στην οδηγία ενδέχεται να μην είναι επαρκώς σαφής και αναλυτικός, γεγονός που συνεπάγεται διαφορετικές ερμηνείες τόσο μεταξύ των αρχών εποπτείας όσο και μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά. Συγκεκριμένα, δεν είναι βέβαιο αν περιλαμβάνονται στο πεδίο αναφοράς οι εταιρείες χαρτοφυλακίου, οι επιχειρήσεις παροχής επικουρικών υπηρεσιών και οι εταιρείες από άλλους χρηματοπιστωτικούς κλάδους.

Αν και οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΙΟΡΑ θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ενίσχυση της εποπτικής σύγκλισης, ενδέχεται να πρέπει ούτως ή άλλως να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου μέσω της τροποποίησης του ορισμού των συναλλαγών εντός ομίλου στην οδηγία Φερεγγυότητα II. Η σαφής οριοθέτηση του πεδίου των εντός του ομίλου συναλλαγών δύναται επίσης να έχει αντίκτυπο στην ενεργοποίηση μέτρων επιβολής, καθώς οι εποπτικές αρχές έχουν την εξουσία να λαμβάνουν μέτρα εάν οι εντός του ομίλου συναλλαγές (ή οι συγκεντρώσεις κινδύνων) «αποτελούν απειλή για τη χρηματοοικονομική θέση των ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών επιχειρήσεων»⁶⁹. Η ΕΙΟΡΑ αναφέρει μία περίπτωση στην οποία χρησιμοποιήθηκαν τέτοια μέτρα επιβολής τόσο σε επίπεδο μεμονωμένης εταιρείας όσο και σε επίπεδο ομίλου.

⁶⁵ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁶ Βλέπε άρθρο 13 παράγραφος 19 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁷ Βλέπε άρθρο 245 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁸ Βλέπε άρθρο 245 παράγραφος 3 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁶⁹ Βλέπε άρθρο 258 παράγραφος 1 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

Οι αρχές εποπτείας ομίλων ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες και χρησιμοποιούν διαφορετικά κριτήρια και όρια όταν απαιτούν την αναφορά των εντός ομίλου συναλλαγών. Ενώ κάποιες αρχές εποπτείας εκτιμούν ότι η χρήση ειδικής, κατά περίπτωση, μεθόδου δικαιολογείται από την ανάγκη λήψης υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε ομίλου, άλλες ΕΕΑ πιστεύουν ότι απαιτείται μεγαλύτερη εναρμόνιση, καθώς ο καθορισμός ακατάλληλων ορίων (είτε πολύ χαμηλών είτε πολύ υψηλών) παρεμποδίζει την εποπτεία των εντός του ομίλου συναλλαγών, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής αξιολόγησης κινδύνου των ομίλων.

ii. Συγκέντρωση κινδύνων⁷⁰

Οι συμμετέχουσες ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι ασφαλιστικές εταιρείες χαρτοφυλακίου και οι μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών οφείλουν να αναφέρουν στις αρχές εποπτείας του ομίλου οποιαδήποτε σημαντική συγκέντρωση κινδύνων τουλάχιστον ανά έτος⁷¹. Οι αρχές εποπτείας του ομίλου πρέπει να καθορίζουν επίσης το είδος των κινδύνων που θα πρέπει να αναφέρουν σε κάθε περίπτωση οι όμιλοι⁷².

Εντούτοις, δεν διατυπώνεται σαφής ορισμός των συγκεντρώσεων κινδύνων. Το άρθρο 376 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού Φερεγγυότητα II ορίζει έμμεσα τη «σημαντική» συγκέντρωση κινδύνων με βάση τον δυνητικό της αντίκτυπο στη φερεγγυότητα του ομίλου ή τη θέση ρευστότητας. Στο εν λόγω άρθρο παρατίθεται επίσης μη εξαντλητικός κατάλογος των περιπτώσεων άμεσης και έμμεσης έκθεσης τις οποίες θα πρέπει να συνεκτιμούν οι όμιλοι κατά την αναφορά των σημαντικών συγκεντρώσεων κινδύνων.

Η οδηγία Φερεγγυότητα II κάνει σαφή διάκριση ανάμεσα στις σημαντικές συγκεντρώσεις κινδύνων, για τις οποίες πρέπει να ορίζονται ποσοτικά όρια, και τις συγκεντρώσεις κινδύνων οι οποίες πρέπει να αναφέρονται σε κάθε περίπτωση και οι οποίες θα πρέπει να καθορίζονται με βάση το «είδος». Ενώ ορισμένες ΕΕΑ τηρούν αυστηρά αυτή τη διάκριση, άλλες συνδυάζουν ποσοτικά όρια με ποιοτικά κριτήρια (για παράδειγμα, διαφορετικά όρια ανάλογα με την αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας του μέσου). Στο στάδιο αυτό, η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η ποικιλία εποπτικών πρακτικών στο πλαίσιο αυτό είναι επιζήμια για την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού.

Γενικότερα, η ΕΙΟΡΑ εντοπίζει παρόμοιες προκλήσεις όσον αφορά τις εντός του ομίλου συναλλαγές σε σχέση με τον καθορισμό ορίων και τύπων συγκεντρώσεων κινδύνων που πρέπει να αναφέρονται: ενώ κάποιες αρχές εποπτείας προτιμούν την κατά περίπτωση μέθοδο, άλλες ΕΕΑ τάσσονται υπέρ της μεγαλύτερης εναρμόνισης.

iii. Αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις οδηγίες Φερεγγυότητα II και FICOD

Όταν ένας ασφαλιστικός όμιλος είναι επίσης χρηματοπιστωτικός όμιλος ετερογενών δραστηριοτήτων (ή ανήκει σε τέτοιο όμιλο) ο οποίος υπόκειται σε συμπληρωματική εποπτεία σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας 2002/87/EK (εφεξής «FICOD»), η αρμόδια αρχή για την εποπτεία του ομίλου δυνάμει της οδηγίας Φερεγγυότητα II μπορεί, μετά από διαβουλεύσεις με τις άλλες ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές, να αποφασίζει να μην διενεργήσει την εποπτεία της συγκέντρωσης κινδύνου και/ή των συναλλαγών εντός του

⁷⁰ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷¹ Βλέπε άρθρο 244 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷² Βλέπε άρθρο 244 παράγραφος 3 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

ομίλου⁷³. Η δυνατότητα αυτή αιτιολογείται από την ύπαρξη παρόμοιων απαιτήσεων αναφοράς στην οδηγία FICOD⁷⁴.

Η ΕΙΟΡΑ αναφέρει μόνο δύο περιπτώσεις χρήσης της εν λόγω απαλλαγής⁷⁵. Η οδηγία FICOD προβλέπει ότι εάν δεν υπάρχει συμφωνημένο όριο, θα πρέπει να αναφέρονται μόνο οι εντός του ομίλου συναλλαγές των οποίων τα ποσά υπερβαίνουν το 5% του συνολικού ποσού των κεφαλαιακών απαιτήσεων του χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων. Αν το ασφαλιστικό σκέλος του χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων δεν είναι πολύ μεγάλο σε σύγκριση με το τραπεζικό σκέλος, το εν λόγω όριο είναι πιθανό να είναι υπερβολικά ψηλό για την επαρκή κάλυψη των ασφαλιστικών συναλλαγών. Επομένως, ελλείψει συμφωνίας με την αρχή τραπεζικής εποπτείας για πιο λεπτομερή όρια, η αρχή εποπτείας του ασφαλιστικού ομίλου δεν έχει κίνητρο να χορηγήσει την απαλλαγή.

iv. Αποτελέσματα διαφοροποίησης σε έναν όμιλο⁷⁶

Οι όμιλοι οφείλουν να παρέχουν στις αρχές εποπτείας του ομίλου σαφή στοιχεία σχετικά με τη διαφορά μεταξύ του ύψους των ΚΑΦ καθεμιάς από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις ασφάλισης ή αντασφάλισης και των ενοποιημένων ΚΑΦ του ομίλου⁷⁷. Εντούτοις, η ΕΙΟΡΑ εκτιμά ότι η απουσία εναρμονισμένων υποδειγμάτων αναφοράς των οφελών διαφοροποίησης έχει ως αποτέλεσμα την παροχή στις αρχές εποπτείας του ομίλου πληροφοριών που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους ως προς την ποιότητα και το επίπεδο λεπτομέρειας.

Δεν υπάρχει, πάντως, μια ενιαία προσέγγιση όσον αφορά την αξιολόγηση των οφελών διαφοροποίησης, η οποία θα πρέπει να προσαρμόζεται στον κίνδυνο, τη φύση και την πολυπλοκότητα κάθε ομίλου. Επομένως, ορισμένες ΕΕΑ εκτιμούν ότι η πλήρως τυποποιημένη αναφορά και δημοσιοποίηση των οφελών διαφοροποίησης δεν επιτρέπει την κατάλληλη αποτύπωση της ειδικής κατάστασης κάθε ομίλου.

V. Άλλα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 242 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II, τα οποία δεν σχετίζονται με την εποπτεία ομίλου.

α. Διαμεσολάβηση της ΕΙΟΡΑ σε διαφορές στον τομέα της εποπτείας⁷⁸

Ως το τέλος του 2018, δεν είχε υποβληθεί κανένα αίτημα για δεσμευτική διαμεσολάβηση. Κάποιες ΕΕΑ προσέγγισαν την ΕΙΟΡΑ αιτούμενες μη δεσμευτική διαμεσολάβηση σε σχέση με διασυννοριακά ζητήματα. Η ΕΙΟΡΑ δημοσίευσε την πρώτη της γνωμοδότηση σε επίπεδο μη δεσμευτικής διαμεσολάβησης τον Ιούνιο του 2018⁷⁹.

⁷³ Βλέπε άρθρο 213 παράγραφος 3 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷⁴ Βλέπε άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2002/87/ΕΚ.

⁷⁵ Σύμφωνα με τον [κατάλογο χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων της κοινής επιτροπής](#) που δημοσιεύτηκε το 2018, υπάρχουν 81 χρηματοπιστωτικοί όμιλοι ετερογενών δραστηριοτήτων εκ των οποίων οι 24 απαλλάσσονται πλήρως ή μερικώς από την εφαρμογή της οδηγίας FICOD.

⁷⁶ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷⁷ Βλέπε άρθρο 246 παράγραφος 4 της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷⁸ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο ε) της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

⁷⁹ Διαθέσιμη [σε αυτόν τον σύνδεσμο](#).

β. Συστήματα εγγύησης των ασφαλίσεων (εφεξής «ΣΕΑ»)⁸⁰

Η κατάσταση στην Ευρώπη όσον αφορά τα ΣΕΑ⁸¹ είναι κατακερματισμένη. Ενώ κάποιες χώρες διαθέτουν περισσότερα από ένα ΣΕΑ, άλλες δεν διαθέτουν κανένα. Ουσιαστικές διαφορές εντοπίζονται επίσης σε σχέση με τις καλυπτόμενες κατηγορίες δραστηριοτήτων, το επίπεδο κάλυψης, το πεδίο εφαρμογής⁸², τις πηγές χρηματοδότησης, τον ρόλο του ΣΕΑ⁸³, τη βάση υπολογισμού των συνεισφορών των συμμετεχόντων στην αγορά, και την ικανότητα του ΣΕΑ να συγκεντρώνει πρόσθετα χρηματοδοτικά κονδύλια σε περίπτωση ελλείψεων⁸⁴.

VI. **Συμπέρασμα**

Συνολικά, το πλαίσιο προληπτικής εποπτείας ομίλου αποδεικνύεται ότι είναι άρτιο, ότι δίδει έμφαση στη διαχείριση και τη διακυβέρνηση των κεφαλαίων, και ότι επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση και παρακολούθηση των κινδύνων σε επίπεδο ομίλου. Ορισμένοι τομείς του πλαισίου ενδέχεται, πάντως, να μην διασφαλίζουν την εναρμονισμένη εφαρμογή των κανόνων από τους ομίλους και τις ΕΕΑ, με δυνητικές επιπτώσεις στην εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και στις στρατηγικές διαχείρισης κεφαλαίων.

Το κεφάλαιο II καταδεικνύει ότι οι αποκλίνοντες τρόποι εφαρμογής της οδηγίας Φερεγγυότητα II για την εποπτεία ομίλου είναι ενδεχομένως επιζήμιοι για την προστασία των αντισυμβαλλόμενων, αναλόγως του τρόπου με τον οποίο οι ΕΕΑ καθορίζουν το πεδίο εφαρμογής της εποπτείας και ασκούν εποπτεία στο επίπεδο των μητρικών εταιρειών χαρτοφυλακίου. Επισημαίνει ακόμη τη σημασία της διασφάλισης κατάλληλης εποπτείας ομίλων των οποίων η μητρική εταιρεία έχει έδρα σε τρίτη χώρα. Επιπλέον, υπό το πρίσμα των μεγάλων διαφορών ανάμεσα στις εποπτικές εξουσίες των διαφόρων ΕΕΑ, επιβάλλεται η αξιολόγηση της καταλληλότητας των εξουσιών έγκαιρης επέμβασης που προβλέπονται στην οδηγία Φερεγγυότητα II.

Το κεφάλαιο III επισημαίνει διάφορες νομικές αβεβαιότητες και εποπτικές πρακτικές που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, οι οποίες μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη φερεγγυότητα του ομίλου. Αφορούν τόσο τα ίδια κεφάλαια του ομίλου όσο και τις ΚΑΦ και τις ΕΚΑ του ομίλου. Η χρήση εσωτερικών υποδείγματων ομίλου μπορεί να εγείρει πρόσθετα ζητήματα. Πρώτον, διαφορετική εφαρμογή του ίδιου εσωτερικού υποδείγματος σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης και σε επίπεδο ομίλου για βασικές πτυχές, όπως η δυναμική προσαρμογή λόγω μεταβλητότητας η οποία μπορεί να επηρεάσει τη διαχείριση κινδύνου του ομίλου. Επιπλέον, η χρήση μερικού εσωτερικού υποδείγματος από έναν όμιλο θα μπορούσε να προκαλέσει ρυθμιστικό αρμπιτράζ όσον αφορά τον τρόπο ενσωμάτωσης στη

⁸⁰ Βλέπε άρθρο 242 παράγραφος 2 στοιχείο η). Το παρόν τμήμα δεν καλύπτει τους υπεύθυνους οργανισμούς για την καταβολή αποζημίωσης σε θύματα που αναφέρονται στο άρθρο 10 της οδηγίας 2009/103/ΕΚ («οδηγία ασφάλισης αυτοκινήτων»).

⁸¹ Σύμφωνα με τη [Λευκή Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα συστήματα εγγύησης των ασφαλίσεων](#) του 2010, «τα συστήματα εγγύησης των ασφαλίσεων (ΣΕΑ) παρέχουν την έσχατη δυνατότητα προστασίας στους καταναλωτές όταν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους. Παρέχουν έτσι προστασία από τον κίνδυνο μη ικανοποίησης των απαιτήσεων τους σε περίπτωση που η ασφαλιστική τους εταιρεία καταστεί αφερέγγυα».

⁸² Προστασία των αντισυμβαλλόμενων στο κράτος μέλος καταγωγής μόνο, ή επέκταση της προστασίας στα κράτη μέλη υποδοχής όπου δραστηριοποιείται ο ασφαλιστής.

⁸³ Επιδιώκεται τη συνέχιση των ασφαλιστήριων συμβολαίων ή την αποζημίωση των αντισυμβαλλόμενων για τη ζημία.

⁸⁴ Για παράδειγμα, εκδίδοντας χρεόγραφα ή αυξάνοντας το ύψος των ετήσιων συνεισφορών.

φερεγγυότητα του ομίλου των οντοτήτων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του υποδείγματος.

Το κεφάλαιο IV παρουσιάζει το μεγάλο περιθώριο ερμηνειών που μπορούν να δοθούν στις διατάξεις για τη διακυβέρνηση ομίλου, οι οποίες ορίζονται γενικώς στην οδηγία Φερεγγυότητα II ως εφαρμογή των απαιτήσεων που εφαρμόζονται στις μεμονωμένες επιχειρήσεις, τηρουμένων των αναλογιών. Το εν λόγω κεφάλαιο παραθέτει ακόμη κάποιους λόγους για τους οποίους το καθεστώς ΚΔΚ δεν εφαρμόζεται επί του παρόντος από κανέναν όμιλο. Όσον αφορά τις απαιτήσεις του πυλώνα III, η ΕΙΟΡΑ και οι ΕΕΑ εκτιμούν ότι δεν υπάρχει επαρκής σαφήνεια και πληρότητα στον ορισμό και το πεδίο εφαρμογής των εντός του ομίλου συναλλαγών που πρέπει να αναφέρονται. Ωστόσο, οι απόψεις μεταξύ των αρχών εποπτείας δίστανται όσον αφορά το κατάλληλο επίπεδο εναρμόνισης της αναφοράς των εντός ομίλου συναλλαγών και των συγκεντρώσεων κινδύνων, καθώς και της ποσοτικοποίησης των αποτελεσμάτων διαφοροποίησης.

Τέλος, το ιδιαίτερα κατακερματισμένο τοπίο στην Ευρώπη όσον αφορά τα ΣΕΑ, όπως καταδεικνύεται στο κεφάλαιο V, μπορεί να επηρεάσει την προστασία των αντισυμβαλλόμενων, όπως φαίνεται από αρκετές πρόσφατες περιπτώσεις αστοχίας ασφαλιστών που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο. Η ΕΙΟΡΑ διερευνά επί του παρόντος περαιτέρω την ανάγκη ενδεχόμενης λήψης πρόσθετων μέτρων προς την κατεύθυνση της εναρμόνισης των ΣΕΑ, σε συνέχεια του εγγράφου προβληματισμού που δημοσίευσε το 2018⁸⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 242 παράγραφος 2 της οδηγίας Φερεγγυότητα II, η έκθεση της Επιτροπής δύναται να συνοδεύεται από νομοθετικές προτάσεις. Η παρούσα έκθεση εντόπισε ορισμένα σημαντικά ζητήματα τα οποία ίσως χρήζουν αντιμετώπισης, δυνητικά και μέσω νομοθετικών αλλαγών, μεταξύ άλλων. Ωστόσο, χρειάζεται περαιτέρω ανάλυση των επιπτώσεων των εν λόγω δυνητικών αλλαγών στους κανόνες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να συμπεριλάβει την εποπτεία σε επίπεδο ομίλου στο πεδίο επανεξέτασης της οδηγίας Φερεγγυότητα II το 2020. Η Επιτροπή έχει καλέσει την ΕΙΟΡΑ να παράσχει έως τις 30 Ιουνίου 2020 τεχνικές συμβουλές σχετικά με τα ζητήματα που επισημάνθηκαν στην παρούσα έκθεση, καθώς και σχετικά με άλλα ζητήματα που είναι ενδεχομένως επιζήμια για την προστασία των αντισυμβαλλόμενων, στο πλαίσιο της επανεξέτασης της οδηγίας Φερεγγυότητα II το 2020⁸⁶.

⁸⁵ Διαθέσιμο [σε αυτόν τον σύνδεσμο](#).

⁸⁶ Βλέπε το [αίτημα της Επιτροπής προς την ΕΙΟΡΑ για τεχνικές συμβουλές σχετικά με την επανεξέταση της οδηγίας Φερεγγυότητα II](#).